

„Az idő itt nem számít”

Búcsú Vasadi Pétertől

Néhány héttel ezelőtt, október legvégén még arról beszélgettünk a Magyar Írószövetség székházának klubtermében, Tornai József kilencvenedik születésnapjának köszöntésén, hogy a magyar költészet különösen áldott. Hiszen három kiemelkedő, Kossuth-díjas költőnk van, három élő klasszikusunk, akik ilyen magas kort megértek, és még mindig gazdátanak bennünket, alkotnak: Lator László, Tornai és a már kilencvenkettedik életévében járó Vasadi Péter. És pontosan négy héttel ama ünnepi est után fejbe vágott minket a hír: Péter elhunyt. (Történetesen éppen lapunk néhai főszerkesztője, Oláh János születésnapján – a friss halálhír fájalmát növelte, hogy a Magyar Napló szerkesztői a Farkasréti temetőben értesültek róla, Oláh János sírjánál, éppen az emlékezés mécsesét gyújtva.)

Sorolhatnánk Vasadi Péter díjait, titulusait, Kossuth-díjától a Nemzet Művésze elismerésig – ám ez méltatlan lenne az ő szerénységéhez, a földi dicsőségről vallott felfogásához. Indulatok, sértettség nélkül, gyermeki tisztasággal figyelte a hiúság vásárának forgatagát. „Te idefigyelj” – mondta nekem egyik találkozásunk során, valamikor 2005 körül – „most, hogy közeledem a nyolcvanhoz, már akkor is minden évben kapok egy díjat, ha semmit sem csinállok.” És jólesően nevetett hozzá, mert ő tényleg hitelesen tudta: az üdvösség, a Krisztus-tanítványság nem a szakmai díjakon, állami plecsniken múlik. Éppen e szempontból a 2005-ben átvett Stephanus-díj volt számára a legbecsesebb, mert azt egy katolikus intézmény, a Szent István Társulat alapította. Akárhogyan is, azért józan értékeléssel kijelenthetjük: meglepően későn, 2012-ben, nyolcvanhat évesen vehette át a Kossuth-díjat. Igaz, Péter egész irodalmi munkássága szokatlanul későn indult, hosszú életébe belefért a várakozás, volt rá ideje: első verseivel csak negyvenöt évesen, 1971-ben lépett elő nyomtatásban, *A magunk kenyerén* című antológiában. Bemutatkozó önálló verseskötete, a *Jelentés Babylonból* pedig három évvel később látott napvilágot.

A hetvenes évek derekától viszont két-háromévente jelentkezett új kötetekkel: versekkel és esszékkel

egyenként. A rendszerváltásig csak a Szépirodalmi Kiadó, illetve két katolikus egyházi orgánus szerzője volt, 1990 után viszont tucatnyi kiadója lett, irodalmi rangjából fakadóan szinte versengtek érte. A Magyar Napló gondozásában három könyve született: *Válogatott versei* 2009-ben, *Világpor* című versgyűjteménye 2012-ben, végül *Sokan vagyok* című esszékötete 2014-ben. Negyedik magyar naplós kötete, amely az eredeti elképzelés szerint zenei témájú verseit gyűjtené egybe, jelenleg előkészületben – ennek szöveggondozójaként többször beszéltem telefonon Péterrel a halála előtti hetekben. Egy személyes találkozót egyeztetünk rákospalotai otthonában, valamikor december elejére, derekára. „Nem kell sietnünk, az idő itt nem számít!”, mondta derűsen, alig tíz nappal végső elszenderülése előtt. Most, hogy halála pecsétet ütött életművére, kiadóilag úgy véljük: méltó, ha a tervezett könyvet terjedelmes válogatássá bővítjük Péter költészetének legjavából, természetesen az általa elképzelt zenei versgyűjteményt érintetlenül beemelve. Így várható a kötet megjelenése a következő nyári ünnepi könyvhétre.

Péter az egyéni, talányos dedikációk mestere volt. „Nem törődik az orrokkal” – írta nekem *Kinéz tengerre ablakon* címmel frissen megjelent kötetébe a Vörösmarty tér egyik könyvheti sátránál, 1997. június 7-én. Az volt első személyes találkozásunk. Igen, Péter valóban így élt és írt, nem törődve az aktuális elvárásokkal, hivatalosságokkal, e világi elvtársakkal és urakkal. Istenhitéből fakadó saját erkölcsi törvényét követte. Vallotta: „Az én ars poeticám az *akaratlan kiszolgáltatottság*. Ez nem esztétikai fogalom – bár nem vagyok benne biztos, hogy csak az lehet esztétikai fogalom, amit annak tartunk. Filozófiából, tudományból is átúszik sok minden; nem szól bele a költészetbe, hanem benne van.”

Nagyon sok mindenről kellene még szólni. Idézni Péter négy-öt hosszabb, irodalmilag eligazító dedikációját, melyeket kaptam tőle; részletesen szólni *A kigyó bőre* című, Véghe Attilával közösen írt könyvéről, vagyis beszélgetéseik füzéről. Vagy arról, hogy esztendővel ezelőtt milyen lelkesülten olvastam *A kert-kápolna orgonája a szél* című új versét – József Attila, Pilinszky magassága, gondoltam akkor, s gondolom most is. E vers a szomszédos oldalon olvasható, ezzel búcsúzunk. Isten veled, Péter!

Zsille Gábor